

دست نامه ی خون شناسی و علم انتقال خون

(دانستنی های ضروری هماتولوژی)

طبق سر فصل دروس کارشناسی تکنولوژی اتاق عمل

مصوب دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

تألیف و گردآوری :

دکتر محمد فروزان فر

بورد فوق تخصص خون و سرطان بالغین

محمود خسروی

کارشناس ارشد هماتولوژی آزمایشگاهی و انتقال خون

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی اراک

عباس زرینی سیدانی

کارشناس اتاق عمل

تکنولوژیست جراحی مرکز آموزشی درمانی پورسینا رشت

فهرست

پیشگفتار..... ۵

فصل یکم..... ۷

سلول های بنیادی و خونسازی

فصل دوم..... ۱۵

انواع سلول های خونی

فصل سوم..... ۲۵

اختلالات گلبول قرمز

فصل چهارم..... ۴۱

اختلالات گلبول سفید

فصل پنجم..... ۴۵

انعقاد خون و اختلالات انعقادی

فصل ششم ۶۳

انواع شوک، اقدامات اورژانس و مراقبت های آن

فصل هفتم ۷۳

خون و انواع فرآورده های خونی، ترانسفوزیون خون و مراقبت های آن

فصل هشتم ۹۵

اهداء خون

فصل نهم ۹۹

انواع محلول های داخل وریدی

منابع ۱۰۷

پیشگفتار :

از پروردگار مهربانم سپاسگزارم که مسبب توفیقی گردید تا قدمی هرچند بسیار ناچیز بر راه استوار افزایش دانسته ها بردارم. از زمانی که دانشجوی مقطع کارشناسی اتاق عمل بودم، یکی از عمده ترین مشکلات خود و دانشجویان این رشته را فقدان منابع درسی مناسب مختص این رشته مطابق با کوریکولوم آموزشی کارشناسی اتاق عمل می دیدم. چرا که نه تنها برای این رشته مقاطع تحصیلات تکمیلی و تخصصی تعریف نشده بود، بلکه همین مقطع کارشناسی نیز به نازگی از سال ۱۳۸۷ با مجوز شورای گسترش وزارت بهداشت پا گرفته بود.

درس "هماتولوژی آزمایشگاهی و بانک خون" نیز از این قاعده مستثنی نبود. هماتولوژی از معدود دروس علوم پایه است که حتی دانسته های تئوریک آن بسیار کاربردی و در بالین مورد استفاده است. بررسی سنگین و مفصل که مدرس می بایستی این حجم عظیم را مطابق سرفصل دروس اتاق عمل بدون اتکاء به هیچ رفرنس اختصاصی شده ای و فقط در قالب ۲ واحد نظری به دانشجویان ارائه می داد! یکی از بزرگترین خوشبختی های کلاس ما، بهره مندی از استادی جوان، با انگیزه، فرهیخته و به روز در این درس بود. لذا از همان دوران تصمیم گرفتم که قدمی برداشته و حتی در حد گردآوری جزوات استاد بزرگوaram، جناب آقای محمود

خسروی (هماتولوژیست) و رهنمون های آن بزرگوار، وضعیت خلاء ایجاد شده را کمی بهبود بخشیم. این فرآیند از همان دوران آغاز شده و با ایجاد فاصله ای تقریباً دو ساله (به دلایلی همچون خدمت مقدس سربازی و ...) مجدداً از پی گرفته شد.

این دست نامه، مجموعه ایست گردآوری شده از جزوات استاد عزیزم و مطالبی به نگاشته از منابع معتبر داخلی و خارجی که برای دانشجویان و دانش آموختگان مقاطع کاردانی و کارشناسی رشته های اتاق عمل، هوشبری، پرستاری، فوریت های پزشکی مناسب می باشد.

شایسته است از زحمات بی سائبه ی استاد گرانقدرم، جناب آقای محمود خسروی که از مشاورات مستمر ایشان به طور ۲۴ ساعته بهره می بردم تشکر کنم و همین جا اذعان می دارم که این کتابها و منابع علمی احتمالی موجود در این دست نامه، مستقیماً متوجه اینجانب می باشد. چرا که مشغله ی کاری شدید و کشیک های طولانی و طاقت فرسا مانع شد که آن طور که بایسته و شایسته است، تحفه ای درخور، تقدیم حضور شما عزیزان کنم.

در پایان از همکاری ارزشمند مدیریت محترم انتشارات میعاد اندیشه که در به ثمر رساندن دست رنج ما نقش بسزایی داشتند قدردانی می کنم.

ارادتمند

عباس زرینی سیدانی

بهار ۱۳۹۶ ه.ش